

SLOVENSKI

UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Izhaja 5. in 20. vsakega meseca na celi polni in velja za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr.

Dopise sprejema odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ v Ljubomeru.

Štev. 9.

V Mariboru 5. maja 1875.

Letnik III.

Koroški pedagogi.

I.

Bila je med učiteljstvom velika navdušenost, ko so avstrijski postavodajalci razen drugih, času primernih postav ustvarili tudi nove šolske postave. To veselje ni bilo neopravičeno; kajti nove šolske postave so černo na belo obečale boljšo prihodnost narodnemu šolstvu, tedaj tudi boljšo prihodnost sploh avstrijskim narodom. Vendar so se tisti nekoliko varali, ki so slepo verovali mertvim čerkam novih postav, ki so mislili, da se bode postava tudi tako izpeljevala, kakor se glasi. Res bi bil tudi lep napredek pri našem šolstvu, zlasti pri slovenskem šolstvu, ako bi se ono smelo uravnati po duhu novih šolskih postav, zlasti po določbah o namenu, bitstvu in nalogi narodnih ali ljudskih šol. Toda slovenska šola ne sme za-se uporabiti dobre strani novih šolskih postav, kakor to jasno dokazujejo dan na dan razni dogodki. — Med tem, ko je bil skoro do 1860. le ta namen vseh avstrijskih, nemških in slovanskih šol po večjem le učenje nemščine, kar je pri glavnih šolah še do 1870. leta nekoliko obveljalo; razglasile so nove šolske postave vso drugačno nalogo narodnim šolam, namreč: izobraževanje vse mladine v takih znanostih, katere more ona v poznejem praktičnem življenji z vspehom uporabljovati. — Radi tega vidimo med predmeti sedanje nove šole tudi realistične nauke, katerih smo pri stari šoli pogrešali. Kdo ne bi bil torej novе šole z veseljem pozdravil? Mar učitelj ne, kateremu se je njegov urad, šola toliko v svoji veljavi povzdignila? Mar ne bistroumni slovenski učence, katerega so novi predmeti še le prav mikali v šolo? Mar slovenski stariši ne, ki so z veseljem od svojih otrok pripovedati čuli, kakošne mikavne nauke in za življenje koristne predmete se v novi šoli učé? Kratko rečeno: Nova šola je v tem obziru zadovoljevala in še zadovoljuje otroke, starše in napredne domoljubne učitelje; nad njo se pritožuje

samo en nevošljivi stau še nekoliko in ultramontanski politikarji. Toda ti imajo svoje uzroke; pa pustimo jih pri miru, vsaj nam več škodovati ne morejo. —

Nova šola bila bi torej tudi za slovenski narod ugodna, njen namen, splošno izobraževanje, bil bi torej tudi Slovencem popolnem prikladen, baš tako, kakor je Nemcem. Toda slovenski šoli se ne privošči, da bi ona temeljito izobraževala slovensko deco v maternem jeziku. Za to dobroto so jej zavidljivi nemški politikarji pri nas in zunaj nas, zavidljivi so jej nekateri vladni možje s svojim velikim uplivom in zavidljivi so jej celó — nekateri slovenski učitelji. — Med temi se posebno odlikujejo koroški pedagogi (?), kakor se bo iz sledečega pokazalo. Koroško deželno učiteljsko društvo je zborovalo letos o veliki noči v slovenskem delu Koroškega, v Pliberku. Na dnevnem redu je bilo in sicer na prvi versti: „Nemški učni jezik v ljudskih šolah s posebnim ozirom na utraquistične šole“.

Že edino iz teh verstic se bere velika krivica, ki se že godi koroškim slovenskim šolam ali pa katera se še le bo godila; kajti ta stavek hoče reči: Pogovarjajmo se, kako se bo nemški jezik rabil na utraquističnih, t. j. slovensko-nemških šolah kot učni jezik, ali še bolj po domače: Kako se bodo vse šole po slovenskem delu Koroškega ponemčile. Nadalje se iz te prve točke razvidi, da na Koroškem ni več slovenskih šol, ali pa da koroški učitelji slovenskih šol priznati nočejo, ko govorè samo o utraquističnih (dvojezičnih) šolah. — Poročevalec o tej točki bil je slovenski učitelj Preširen, sedaj v Celovci (lani še nadučitelj v Mozirji, na slovenskem Štajerji). Obširno je govoril, kot bogsigavedi kakošen German, o važnosti nemškega jezika, a potem je začel zbadati „slovenske politikarje“ in zasmehovati kranjske in štajerske Slovence in priporočevati nemščino kot učni predmet in učni jezik vsaki slovenski vesi na Koroškem. Zakaj pa? Zato, ker meni, da je ni slovenske vesi na Koroškem, v kateri bi nobenega Nemca ne bilo. —

Radi tega meni modri Preširen, naj se v nemščini podučuje na vsaki šoli, kjer je „ena tretjina ali manj“ nemških otrok.

Začenja naj se z nemščino kot predmet v 1. šolskem letu, v 2., 3. in 4. šolskem letu naj se pridno goji, v 5. šolskem letu naj bi bila pa nemščina tudi učni jezik, to je proč s slovenščino, šola naj bo nemška. Po Preširnovem receptu naj bi se torej z vsako slovensko šolo tako zgodilo, ako ima le enega nemškega otroka, kajti rekel je „ena tretjina ali manj“. O šolah pa, kjer je polovica slovenskih, polovica nemških otrok, modru je Preširen tako-le, da naj se že s četertim šolskim letom tudi pri slovenski deci nemški učni jezik vpelje. Do

četertega leta naj se pa govori s slovenskimi otroci slovenski, z nemškimi nemški. Preširen misli torej, da se bodo slovenski otroci nemščine naučili po sluhu, ko bodo čuli učitelja po nemški razlagati nemški deci. Pravičen je ta mož, ko zahteva, da naj se samo slovenska deca nemški uči, a nemška pa ne slovenski. — Preširnovi predlogi so bili baje sprejeti, vendar so se še nekateri učitelji debate o tem udeleževali. O tem zboru se je uže precej pisalo po raznih časnikih. Mi hočemo za danes ta spis pretergati, in prihodnjič, ko nam v roko pride celo poročilo o omenjenem zboru koroških učiteljev, zopet spregovoriti besedo, in dokazati, kako morejo taki sklepi, če se djansko izpeljejo ali ne, škodovati slovenski šoli in kako se v nasprotji z namenom ljudskih šol, v nasprotji z zdravimi pedagogičnimi načeli in v nasprotji z novimi šolskimi postavami.

Jana Amosa Komenskega Informatorium sole materinske.

(Dajje.)

V. Poglavlje.

Kako se ima mladina v zdravji oskerbljevati in vaditi.

Orandum est ut sit mens sana in corpore sano, pravil je on (Cicero), t. j. vsaki naj moli, da bi imel v zdravem telesu zdravo misel. In ne samo moliti je treba, marveč tudi prizadevati si, da Bog delo blagoslovi. Ker pa otroci niti za-se delati niti za-se moliti ne morejo (posebno s početka ne), zato je dolžnost staršev, svoje otroke zastopati in skerbeti, da bi to, kar so na svet rodili, tudi zdravo odgojili.

Najpervo naj bo staršem skerb, da ohranijo otroke zdrave in čverste, ker jih drugače k dobremu vaditi ne morejo. Ker ta skerb najpervo materam pripada, zato naj se one tukaj na sledeče opominjajo:

1. Kedarkoli pobožna kerščanska mati spozna, da Bog, edini stvarnik vseh, v njenem životu rod formovati začjenja, ima se precej pobožneje obnašati, nego druge čase in vsak dan k Bogu za pomoč in blagoslov moliti, da bi se rod pod srcem njenim vspešno formoval, vspešno dozoril in na svet prišel.

In za to naj služi nosečim ženam ta-le molitev. (To obširno molitev si dovoljujem izpustiti. Pis.)

2. V tem času je treba materam previdnosti, da ne bi svojemu rodu z ničem škodovali, najpervo zmernosti in dobre diete, da ne bi s pijančevanjem ali z nepremirnimi posti ali s kakim prehlajenjem in dr. bodisi žalile ali posušile, omedlile in oslabile svojega roda. Vse to ima v času nosečnosti izostati. Varovati se je treba pred padom ali škodljivim spotaknenjem

in neprevidnim stopom, kakor tudi pred kakošnim zadetjem, ker se s tem rodu, kot nežni stvari škodovati more.

3. Noseči materi je treba imeti pazko, da gledajo v tem času na svoje serce in na svoje misli, da se ničesa naglo ne ustrašijo, naglo ne vzejajo, da težko ne skerbé in se ne žalosté itd., sicer bode otrok strašljiv, jezljiv, žalostljiv in melanholičen, kakor je to po skušnji poterjeno; kajti po naglem strahu in veliki jezi se včasih plod zgubi in umerje, gotovo pa to zdravju škoduje in plod slabi.

4. Mati mora tudi v tem času živa, pridna, čversta in čista pri delu biti, a ne zaspana, lena, brezdelavna; kajti kakoršna je sama mati v tem času, takošne navade bode potlej tudi otrok imel.

V drugih potrebnih rečéh pri tem naj se matere in babice med seboj podučujejo.

5. Kedar se otrok na svet narodi, imajo mu starši razen dobre postrežbe njegovega nežnega telesca, razen toplote in mehke posteljice skerbeti za prilično hrano.

Najpervo je treba na to misliti in gledati, da je vsaka mati otroku res prava mati, t. j. da svoje dete od sebe ne odrija, da temu, katerega je sama v svojem životu s svojo kervjo rodila, ne bi privoščila hrane (mleka) iz svojega života. Temu nasproti je prišlo žalibog v navado, kar je nevhvaležno in škodljivo, da matere (večinom gospodske) svojih otrok nečejo odgojevati in jih tujim ženam v skerb izročujejo. Čem več se bo ta nered pomnoževal, tem manj se bo o tem molčati smelo. Pravim tedaj, da takošno odgojevanje otrok s tujim mlekom po tujih materah je:

1. nasproti Bogu in narodu;
2. škodljivo otrokom;
3. škodljivo materam samim;
4. proti dobrim čednostim.

Da je to proti narodi, vidi se iz tega, da enakega izgleda ne najdemo med živalmi. Volkulja, medvedica, levica, risica in druge zveri živijo in hranijo svoje mlade s svojo lastno kervjo; a porodnice človeškega plemena naj bi bile bolj neusmiljene od teh zveri in nasprotno prirojenju lastno svojo kerv, lastno svoje telo od sebe odrivale? in lastnemu svojemu rodu, katerega so pod svojim srcem toliko mesecev nosile in z lastno svojo kervjo ga živile, potlej ne privoščile svojega mleka, katerega Bog ne daja njim, ampak otrokom?

Drugič je za otroško zdravje dosta boljše, ako uživajo od materinih in ne od tujih pers, ker so bili vajeni poprej z materino kervjo se hraniti. In k temu so otroci, uživajoči materno mleko, staršem veliko bolj enaki, nego drugače. Kajti slavni filozof Favorinus terdi, da kakor ima seme v sebi moč, telo in misel po načinu svoje izvirnosti formovati, tako ima enako moč

tudi mleko, kar z izgledom o jagnjetih in kozličih dokazuje. On pravi: Jagnjeta, katera se pri kozah odgojujejo, imajo debelejšo volno, nego ona, ki se zrejajo z mlekom lastnih mater; in nasprotno imajo kozleta, k ovcam prisajena, drobnejšo in mehkejšo dlako, podobno ovčji volni. Kdo torej iz tega ne sprevidi, da dobivajo otroci, odgojeni s tujim mlekom, lastnosti tujih in ne svojih staršev?

Če zakonski ne pusté svoj vertec s tujim semenom posejati, zakaj pa si pusté svoje rastline s tujim dežjem polivati?

Če je oče svojo prirodu otroku podelil, zakaj bi tudi mati ne obdeljevala svojega semena? In zakaj pa tretjega v to vtikati, saj je Bog samo dve osebi, zadostujoči za rojenje, v zakon zvezal? Če bi se pa to (namreč tuja mati) kateri včasi dovoliti smelo, zgodilo naj bi se to samo iz teh-le vzrokov:

Kedar bi prava mati imela nalezljivo in nevarno bolezen; tedaj naj se da otroku druga odgojiteljica (dojka). Tudi takrat, če bi bila mati slabih prirojenih lastnosti, dojka pa čedna, zlahtna oseba. A zdaj se godi, da dajejo najmarljivejše, najčednejše in najzlahtnejše matere otroke svoje lahko, nerednim, brezbožnim in manj zdravim ženskam, celó potepenkam. To je neodpustljivo! Kako se lahko tu telo in duša otrok okuži? Taki starši se potem nemajo čuditi, če se jim otroci neposrečijo in nimajo enakih lastnosti, nego starši. Uže latinski pregovor (cum lacte imbibitur nequitia) pravi, da mladina z mlekom čednost in jezo pije.

Tretjič iščejo razvajene in omehkužene matere zase lepoto in ugodnost (s tem da ne dojé), v resnici pa si kratijo lepoto, zdravje in življenje; kajti dojenčki, ki persi uživajo, so zdravniki svojih mater in odvrčajo od njih mnogo v telesu skritih bolezni ali vsaj hudih vlažnosti, iz katerih bi se bolezen razvijati utegnila.

Iz tega vzroka je bil imeniten mož Plutarchus spisal posebno knjižico, v kateri je matere na njih dolžnost v tej zadevi opominjal. Aulus Gellius pa materam, ki niso svoje dolžnosti spolnovale, ne pripušča tega imena in jim z nesrečami grozi itd.

Poslednjič terdi Didacus Apolptes, da take matere niso matere, ampak mačehe; take rajše božajo gobčaste psičke, nego da bi se pečale z rodом svojega života; nobena divja stvar tega ne stori, da bi svoj rod drugam dajala. Zapazimo marveč pri nekaterih plemenih, da se samec in samica potegujeta za to, kateri bo mlade odgojeval. Ptice, katere imajo po šestero mladih in katere Bog ni preskerbel s persmi, ne zapusté svojih mladičev, ampak jih redé in živé, kakor le morejo. In kakošen sad ima tako tuje odgojevanje, nam kažejo še sledeči trije izgledi: Cesar Titus, tako se pravi, (kakor Lampridus piše) ni imel zdrave dojke in zato je bil vse svoje dni bolehen. Caligula, rimski cesar, je bil grozovit tiran in v človeški

podobi ljuta zver. Temu niso bili vzrok njegovi starši, ampak dojka njegova, ki ni bila samo brezbožna, jezična in grozovitna ženska, ampak ona si je celo bradovico mazala s kervjo in njemu sezati dala. Vsled tega je tako stekel in kervoloččen bil, da je kerv tistega, kojega je umoril, z meča lizal; tudi človeške kervi se ni mogel nasititi. Cesar Tiberius je bil velik pijanec, čegar vzrok je bila njegova dojka, ki je bila huda pijanka in ga je zgodaj na vinske juhe vadila. Tako je torej resen, da se otroci gledé duše in telesa po dojkah ravnaajo. Ako ima dojka kako bolezen, nakloni se tudi otrok rad na isto; ako je dojka prederzna, lažnjiva, tatinska, pijanka, tudi otrok seme vsega tega v sé pije. Toda za dosta o tem; umni starši, ki svoje otroke v resnici ljubijo, naj gledajo, kaj svojim otrokom uživati dajo.

(Dalje prib.)

O narodnih pesnih in o tem, kar bi imel domoljuben učitelj gledé njih storiti.

Iz Gorice 3. aprila.

Skoro gotovo si boste mislili, gospod urednik, da se me je prejela leturgija, ker Vam toliko časa nič nijsem pisal za Vaš list. A temu ni taka; različne okolščine in bolezen so me zadrževale, da vam nijsem mogel ničesa poslati. Sicer tudi danes nemam šolskih novic; zato mi dovolite, da spregovorim — kar mi je uže dolgo časa na sreci — nekaj o narodnih pesnih in o tem, kar bi imel domoljuben učitelj glede njih storiti.

Pred vsim prašanje: kaj so narodne pesni? — Narodne pesni se one pesnice, katere narod uže od davnih, neznanih časov popeva in o katerih se ne ve, kedo jih je zložil. Ono so večinoma kratke, umljive, priproste, nekaterim še rim (vjem) manjka, tudi nekatere niso prav merjene; vendar je njihova vrednost velika, kajti ono so srecalo narodnega živjenja, iz njih izvemo, kako so se naši pradedje veselili, kako žalovali, kakih nazorov so bili itd.; iz njih lahko sklepamo na vrednost kacega naroda. Čem starša je kaka narodna pesem, tem večje vrednosti je. Zato pa tudi treba prizadevati se, da je pridno nabiramo; kajti narodno pesem, priživevšo uže par stoletij gotovo ceni vsak rodoljub više, kakor bog ve kake stare listine, napise, itd. In to ne po krivici; kajti narodna pesem, katero poje narod n. pr. uže kakih 300 let, mora uže zares lepa biti, da se je v tolikem časi ne pozabi. Kateri še tako ženijalni pesnik bi pa mogel pesen zložiti, katero bi narod skoz 300 let, rekel bi, vsak dan v ustih imel, jo popeval? —

Pa ne samo radi tega, ker so narodne pesni zvesto ogledalo, v katerem vidimo vse, kakoršni so bili naši predstarši, kakoršnega mišljenja so bili itd., so znamenite, ne, ampak ime-

nitne so tudi radi tega, ker so pot, vodilo našim pesnikom, — so vir, iz katerega jim je zajemati, ako se hočejo z izdelki svojega uma narodu prikupiti. Skušnja uči, da so se pesniki, katerih pesni so polne narodnega duha, takoj prikupili čitateljem *); zato so tudi prebirali vsi poetje narodne pesni. Tako je delal tudi veliki Goethe, kateri prebiraje tudi srbske narodne pesni, zbrane po Vuku Štefanoviči Karadžiči **), se njihovi izvrstnosti nij mogel načuditi. —

Vsaka narodna pesen pa ima navadno tudi (naroden) napev. Važno je tudi to, posebno za komponista, da vé, kako tréba pesni postavljáti (komponirati), da se narodu koj prikupé. Kako krasni in presunljivi napevi so v nekterih krajih k narodnim pesmam, vedó najbolje oni, katerim je dano živeti med prostim narodom. Posebno na slov. Štajerskem se menda nahajajo sprelepi napevi k narodnim pesmam. Vsaj tega sem se prepričal vllanskega leta, ko je moj brat, učiteljuoč v Mozirji na Štajarskem, na počitnice prišel v Gorico in mi je zapel nekaj narodnih štajarskih: občudoval sem njihovo lepoto. Kako lepa je n. pr. ona: „Mi smo fantje slovenski iz Mozirja doma“, „Imam dnarca, pijem vinca“, in druge. —

Pa bodi dosta o narodnih pesnih. Menda iz teh kratkih vrstij vsak sprevidi važnost njihovo. Žalibog, da se pri nas Slovencih le ubogo malo skrbi za nabiranje teh narodnih biserov. Le malo komu se zdi vredno, da bi se s tim trudil, ker, z malo izjemo, vsak ima to delo za nepotrebno in malo koristi donašajoče. Vendar zadnji čas je uže, da se tudi mi vzdramimo, ter po izgledu naših vrljih bratov Serbov, jamemo pridno nabirati te pesni po vseh pokrajinah naše mile domovine. Rok ne smemo več križem držati, ker inače bilo bi prepozno: kajti stare narodne pesni z neznansko hitrostjo ginejo iz naroda, stari ljudje, znajoči lepe, stare narodne pesni pomirajo in jej nesó večinoma sabo v — grob. Ako toraj nijsmo marljivi in se za časa na važno delo ne podamo, bode pozneje naša dobra volja in trud — zastonj. Se ve, priznati moram, da nabiranje narodnih pesnij nij baš lehkotno, ker človek mora sim in tje moledovati, posebno pri ljudeh, ki imenitnosti narodnih pesnij nočejo ali ne morejo raz-

*) Eden takih pesnikov je pri nas n. pr. Simon Jenko. Naroden duh veje v vseh njegovih poezijah. Vzemi si za izgled njegovo pesen: „Nevesta“ (Glej njegove pesni pag. 97.) ali pa le drugo kitico (strofo) njegove „Pri slovesu (pag. 12):

„To ni oblak izza gore
To tudi nij ravno poljé;
To misel je le žalostna
Ne sredi srca mojega.“

Ali se ne beró te pesni, kakor narodne? — Tudi mlajši pesnik Haderlap je v novejem časi našel (v Pomladanskem „Cvetji“) pravi narodni glas; kar je vzrok, da tudi manje omikani kmet rad bere njegove pesni.

***) Te pesni so v mnogo jezike prevodjene. Pis.

umeti, a domoljub se te težave ne bode ustrašil, v svesti si, da s tim dela sebi in narodu na korist. —

Kakó je pa treba narodne pesni zapisovati? Na to odgovorjam: Tàko, kakor je kdo od ljústva sliši, in sicer od besede do besede tako. Tú ne gre popravljati gramatičnih pogreškov, provincijalizmov, ali še celo ritma, ampak vse je treba zapisovati tako, kakor se sliši iz ust priprostega kmeta. „Narodne pesni“, piše odličen rodoljub, „so tako rekoč obraz (Portrait) domačega govora. Obraz je toliko lepši, kolikor je samej stvari podobnejši, in narodne pesni so toliko lepši (rect. „bolje“) zapisane, kolikor verneje se držé domačega narečja“. — Pesni prideni tudi, kje si jo slišal, kje jó pojo itd. — Za narodne napeve treba je le prvi glas (melodije vsake pesni) napisati, kar je popolnoma dovolj in k čemur nij treba baš biti veččaku v muziki. O tem sem sicer úže nekaj omenil v lanskega „Sl. Uč.“ 12. šte. — Posebno v pozimskem časi, ko kmetje doma v gorki sobi sedé, ženske pletó in možje kaj družega delajo, je najlepši čas za tako nabiravo. Prijazno pridi ter spregovorivši prav po domače nekoliko besedij o važnosti narodnih pesnij poprosi, da ti je narekujó in popójo, kolikor je njim znanih. Napisavši pesni, je še enkrat lahko prebereš ali zapoješ, da izveš, če si je dobro napisal. —

Razume se samo po sebi, da za nabiranje narodnih pesnij nij vsak, za to je treba úže nekoliko izobraževanja, in, če se še napev k vsaki pesni zapiše, tudi nekoliko muzikaličnega znanja. Za takovo delo kakor naylašč, je le — učitelj, kateremu te dve reči ne manjkati. Živečemu meju narodom, mu je prelepa prilika dana, take narodne dragocenosti nabirati, in če uživa učitelj še zaupanje in štovanje vaščanov, ondaj se mu nij treba dosta prizadevati, da dospe do svrhe. Ali kako malo je učiteljev, ki se za to kaj brigajo, kako malo je domoljubnih za blagor narodov vnetih slovenskih učiteljev posebno dandanes, ko zlobni Nemeec tako na nas Slovence pritiska, hoteč zadušiti v naših srcih vsako plantenjë za mili narod in jezik; — dandanes, ko slovenski učitelj, stoječ v rokah nasprotne nam, nemškovalne vlade in germanizatorskih „višjih“, katerim je úže to smrten greh, če kdo po slovensko zine, toliko bolj pa se še za slovenski narod trudi, piše itd.?! — V takih žalostnih časih res nij skoro čuda, da se ne ljubi slovenskemu učitelju delati za narod, ker se boji, da se s tim zameri svojem „višjim“ in še ob kruh prijde! —

Vendar bodi takemu bojzljivemu učitelju v tolažbo povedo, da ga nobena sovražna mu oseba ne more ob službo pripraviti, ako le svojo dolžnost kot učitelj v šoli stori. Vestno izpolnavanje svojih dolžnosti je slovenskemu učitelju pač najboljsi ščit, kateri odvrtača strupene pšice, ki nanj letijo od nem-

škutovalne strani. Nij treba se Vam toraj bati grozitev naših nasprotnikov, ker do kože Vam ne morejo, če ste pošteni ljudje!

Mnogo bi mi bilo še na tem mestu povedati, pa moj spis bi se preveč raztegnil. Hitim toraj h koncu ter Vam kličem: „Slovenski učitelji! Zdramite se, nabirajte marljivo narodnih pesnij in napevov, da tudi pri nas Slovencih skoro zagleda belega dne kaka bogata zbirka narodnih biserjev. Gledè narodnih napevov „Glasbena matica“ v Ljubljani s hvaležnostjo sprejema take stvari, ker, izpoznavši visoko vrednost njihovo, belodaniti hoče narodne napeve, ako ji le kateri prijdejo v roke. Torej še enkrat: Slovenski učitelji zdramite se!

J. L.

O goriškem učiteljišči.

Iz Gorice.

V 7. listu svojega cenjenega lista izrazili ste željo, da bi Vam kedo poročal kaj o učiteljiščih po Slovenskem. Evo, kratek opis razmer učiteljišča v Gorici!

Odkar se je preje dvorazredna preparandija v Gorici razširila na trirazredno, zgodile so se na njej tudi velike spremembe; kajti prejšnji vodja bil je penzioniran, vrh tega so tudi bivši normalni učitelji vstati morali z učiteljske stolice, katero so zasedali v tem učilišči. Izvoljen je bil nov direktor in poklicani so bili tudi nekateri učitelji srednjih šol za docente na goriško izobraževališče. Na slovenski oddelek sta bila pozvana gosp. Fr. Budal, učiteljujoč preje na goriškej gimnaziji, in Fr. Vodopivec, prej učitelj realkin v Reci. Pozneje je postal učitelj na učiteljišči v Gorici tudi gospod Julij Glowacki, kateri je uže preje nekaj časa, iz univerze prišedši, učil naravoslovja na goriški realki. Gospod Budal je prevzel slovenščino in zgodovino, Vodopivec matematiko in v kacem razredu tudi fiziko, Glowacki naravoslovje in fiziko, a gospod vodja Rajakovič učil je v vseh razredih pedagogiko in nemščino. Za učitelja kmetijstva je bil imenovan gospod Povše, vodja kmetijske šole v Gorici. —

S takim učiteljskim osebjem priskerbljeno, je učiteljišče še precejje dobro napredovalo, kajti učiteljski kandidatje so se naučili realističnih predmetov, naučili so se pa tudi dobro slovenščine, kajti gospod učitelj Budal, naj se mi ugovarja kolikor se hoče, je bil vendar mož na svojem mestu, kateri je svoj materni slovenski jezik znal. Vrhu tega so se predavali vsi predmetje, razen pedagogike, muzike in telovadbe v — materinem jeziku. Kandidatje so se vneli za milo slovenščino, uvidevali so, da nij slovenščina jezik, v katerem se ne dáde vse dopovedati — kakor trdijo abotni naši nasprotniki — jezik, kateremu izrazov ne manjka; uvidevali so, da je temu baš na-

opak. Da je bil sad tacega podučevanja na narodni podlagi gotovo lep, kaže dovolj jasno, da smo dobili skoro iz vseh tedajšnjih kandidatov prav dobrih, domoljubnih učiteljev. Naj omenim le občeznanega, za blagor narodov trudečega se učitelja Ljutomerskega, gospoda Blaže-ta Pernišeka, kateri se je za tega časa šolal na goriškem učiteljski.

Pa dolgo časa nij trpela ta „sreča“. Nekaj časa potem zbolel je duševno gospod učitelj Budal, moral je zapustiti izobraževališče ter se podati zdraviti v bolnišnico v Gradec, kjer je menda še danes. Njegova izguba bila je za pripravnico velika škoda, in nastala je bila velika zmešnjava, ker nij bilo nobenega učitelja na preparandiji, da bi prevzel Budalova predmeta. Ker je pa bil gosp. B. tudi okraj. nadzornik, in ker se je le zaman čakalo, da bi se ozdravel, izvoliti so morali novega inšpektorja in ta čast je doletela zdaj — Franja Vodopivec, kateri je moral, nadzorništvo sprejevši, učiteljsko mesto na pripravnici popustiti. Manjkala sta torej sedaj na preparandiji dva profesorja, a od kod dobiti novih učiteljskih moči? Iz zadrege so rešili pripravnišče deloma vadnični učitelji, deloma dragi učitelji srednjih šol. Slovenščino v I. in 2. razredu je prevzel vadnični učitelj, gospod Avgust Leban, slovenščino v III. gosp. gimnazijski učitelj, Fr. Levec; zgodovino sta pa podučevala takratna realkina učitelja gosp. Šuklje in Levec. Matematiko je prevzel vadnični učitelja, g. Goljevšček. Daziravno je bilo pripravnišče tedaj na novo z dobrimi močmi priskerbljeno, ipak nij mogel biti uk dokaj uspešen, ker ti gospodje so imeli uže črez glavo opravka v lastnih šolah; podučevanje na učiteljski je bilo le njihovo postrausko delo. Posebno pa geografija in zgodovina je takrat na preparandiji jako trpela, ker, ne szmo, da je imel gospod Šuklje lepo pot od realke do pripravnice, izostajal je večkrat radi bolehnosti; tudi ga več časa nij bilo takrat, ko je bil šel na Dunaj delat profesorski izpit. Ko je leta 1873/74 odšel tudi prof. Glovacki iz Gorice in ž njim gospoda Levec in Šuklje, dekretirali so nalašč za preparandijo dva učitelja, in sicer je je bil poklican na izobraževališče gospod Kernik iz Novega mesta in Lavtar iz Ljubliane. Pervi je prevzel slovenščino, geogr. in zgodovino, a poslednji matematiko in fiziko. Naravoslovje pak je učil do letos po veliki noči gosp. prof. Erjavec, ki je v službi na tukajnji realki.

Ali kakor urivajo v vse šole zdati nemščino, kolikor je le več mogoče, takó se je zgodilo tudi s preparandijo, katera je bila do leta 1873/74 skoro na čisto narodni podlagi. Začeli so predavati nekatere predmete vlahom in Slovencem skupno po Nemško, tako, da sedanji pripravniki ne zna'o korenito niti nemščine niti slovenščine. Verhu tega je zadela slovenske pripravnike še druga nesreča. Odstavljen je bil namreč lanskega leta o veliki noči, kar naenkrat gospod učitelj Kernik in mestu

njega je prišel iz Maribora na goriško učiteljsiše g. J. Dominkuš, kateri je prevzel zgod. in slovenščina na gor. prep., a žali bog! poslednji predmet celi preparandiji le v veliko kvar. Dasiravno je ta gospod učen človek, kar se tiče zgodovine in geografije, vendar je velik revež v slovenščini. A to si mi ne bo očitalo, da krivo sodim, čujmo, kaj časopis „Soča“ o njem pravi: „Na goriškem učiteljsiši, piše goriška „Soča“, kder se marsikaj nerednega godi, mora seveda tudi slovenščina terpeti.“ Učijo letos v vseh treh razredih prof. D., kateri gotovo manj slovenščine zna, kakor vsak prvošolec gimnazijski, kajti ta učeni učitelj slovenščine še dobro čitati slovensko ne zna. Nij mu sicer dokaj zameriti tega, ker on za slovenščino nij opobiran, ampak samo za geografijo in zgodovino, v katerih predmetih je strokovnik. Bolj pak je zameriti vodstvu tega zavoda, kateremu to uij (?) znano in kateremu bi bilo skerbeti, da se izrejenci tudi kaj materinščine navadijo. — Ker tedaj gosp. prof. D. slovenščini nij kos, tudi nalog ne popravlja (pa jih tudi ne more), ampak če kandidatje pišo kako nalogo, zapiše le red pod zadačo. Izversten red dobi pa le oni, ki krasno piše (kalligrafuje), naj potem naloga mrgoli slovniških pogreškov.

In tako se prigodi, da marsikateri kandidat, kateremu slovenščina verlo dobro teče, mora se zadovoljiti konec leta se suhim „genügendom“ med tem, ko drug publoglavež sè „sehr gut-om“ figurira! Nijso li to v nebo vpijoče krivice? Pa še več! Kakor čujemo, vadi ta gospod celo gojence III. leta v prestavljanji iz slovenščine na nemščino, namesto, da bi učil predpisano literaturo slovensko, nauk o prenosih itd. Tudi se baje med slovensko uro — „švabščina“ goji in v njej kramlja!! Zakaj bi pač to g. D. raji za nemščino ne porabil? Slovenščino na preparandiji treba, bog ve! večjemu učitelju izročiti, ne takemu; kaj naj se od ljudskega učitelja pač tirja, če ne temeljito znanje slov. jezika! . . .“

Tako goriška „Soča“. Jaz pa še dostavljam, da potem takem nij čuda, ako so naši kandidatje mlačni v narodnem obziru in ako jim je slovenski jezik le — deveta briga. Na takem načinu, bog ve! ne smejemo se nadejati od sedanjih učiteljskih kandidatov dobrih, domoljubnih učiteljev, ampak baš naopak. Po takem načinu se pripravnikom gasi ljubezen do maternega jezika, ter se jim pravlja na opolzlo pot — nemškutovauja in pri zaničevanja lastne matere Slave. Kaj za boga! naj pa učitelj zna, če ne svoj materni jezik, v katerem podučuje mladino? Učitelj, neznajoč dobro svojega maternega jezika je podoben ptiču brez perut; kajti meni ni mogoče misliti, kako more razširiti omiko tisti, kateri še jezika ne zna, v katerem ima podučevati, ki vsak moment v zadrego prijde sè slovenskimi izrazi. Od učitelja se ne zahteva dandanes, da zna le abc, ampak on mora biti tudi popolnoma zmožen, brezpogrešno svoje misli izrazovati

pismeno in ustmeno v svojem maternem jeziku. Ali poročete od Slovenca, kateri napisavši le dve versti sto gramatičnih pogreškov naredi, da je omikan? Bog ve, da ne!

A bodi dosta teh jeremiad. Meni je bilo na tem, spoštovani gospod urednik, da Vam le na kratko obrišem razmere učiteljsišča v Gorici. Kakor sem iz gotovega vira izvedel, so goriški kandidatje še precej zadovoljni z drugimi učitelji. Naravoslovje podučuje zdaj Lahe in Slovence skupno po nemško g. Moc, učitelj na laškem oddelku.

Gospod Lavtar dobro rešuje svojo nalogo, govori tudi izverstno slovenščino, le to bi bilo želeti pri njem, da bi bil še svojimi gojenci nekoliko milejši, in mož je na svojem mestu. (Nič ne škodi, ako je tudi oster. Ured.) — ec

Dopisi.

Iz Krasa. 14. aprila (Izv. dop.) Vsak bi si mislil, da so pod Goriško grofijo spadajoče narodne šole v najlepšem in najboljšem stanu, in da dobro napredujejo; a motil bi se. Glejmo, kako se godi kraškim učiteljem. V primeri z drugimi učitelji drugih primorskih okrajev so kraški, v primorskeji Sibiriji prepričilo plačani, kajti Kras je vsacemu omikancu znan v geografiji kot nerodovitna tla. Le tu pa tam v kakem zavetju opaziš peščico rodovitne zemlje. Torej le v obilnih letinah zadostujó domači predelki Kraševcem. Za to pa je tudi na kraških tleh, povsod velika draginja kot na dunajskeji razstavi. Pri takeji draginji učitelj s 400 gld. teško izhaja, če si ne zna dobro merití. Pa vsaj, da bi te dobival! Vernoli so se stari časi za kraško učitelje. Uže od januarja nej nijeden kraških učiteljev vinarja potegníl. Pervi mesec je marsikateri učitelj po ostrem kraškem apneniku pete brusil, pa vselej zastonj; pretekél je mesec februarj, tako tudi marc. 30. marcija je bila okrajna učiteljska konferencija pod marljivim g. nadzornikom Vodopivcem. Konferencija nej bila živahna kakor bi morala biti, kajti vsak je bolj mislil, kako da se verne, nego na predloge. Marsikateri učitelj je prinesel seboj po dvoje pobotnic mesti penězov, misleč, da si priskerbi s tema obed in večerjo. Pa prekanil se je vsak. Tudi ta dan je šel up po vodi.

Po končani konferenciji, uže zvečer, je več učiteljev po več ur hoda v strašanskeji burji domov korakalo, ker nejso še toliko novčicev imeli, da bi ležišče plačali. Nej to žalostno?

Bolj oddaljeni učitelji so bili prisiljeni, v Sežani ostati, če tudi nejso imeli toliko, da bi pili verček piva. Zvečer smo našli g. okr. pervesednika, ki se je baje tistega dne uže rano v Terst odpeljal. Vprašali smo ga, kaj misli, in kedaj bode vendar kaj. Na to nam je odgovoril: „Moréda še nocoj, a jutri prav izvestno“. Toda še zdaj (¹⁶/₄) nismo nič dobili. Se bodo li učitelji po kraških, ternih (tleh) stenah od rib živeli? Ali moréda kakor Izraelci v puščavi od mane? Nij več čudežev. S kratka: okrajni šolski svet nej sposoben te službe.*) Koliko nerednosti bi še lahko naštel!

*) Ta morda nej tega kriv.

Od dne do dne, tudi mladež bolj šolo zanemarja; krajni šolski svet derži roke križem, če ga tudi učitelj vedno opominja, okrajni baš tako. Pomagaj si učitelj! Le tako naprej!

Krašk učitelj.

Iz Maribora. Učiteljsko društvo za mariborski okraj je imelo 1. m. m. v Mariboru svojo perijodično sejo, katere so se skoro vsi udje udeleževali, tudi več učiteljev iz slov. bistriškega in št. lenartskega okraja je bilo navzočih. Predsednik g. Nerat pozdravi navzoče s kratkimi besedami, zapisnik prejšnje seje se prebere in odobri. Na dnevnem redu je bilo:

a) razna poročila,

b) govor g. dr. Elšnik-a: „Praktično razlaganje iz geometrije“,

c) govor g. prof. Robič-a o pojasnjevanji novih učnih načertov in

d) posamezni nasveti.

G. Nerat je govoril o menjavi objektov (učil, Objektenaustausch) in je društvu priporočal, naj si v ta namen izvoli komité, kteremu se v tej reči potrebna opravila izročé, kar je društvo sprejelo in sta v imenovani komité izvoljena gg.: M. Nerat in J. Slekovec. G. dr. Elšnik je svoj govor radi pomanjkanja časa za prihodnjo sejo odložil.

G. prof. Robič je na tablo napisal leksijski načert za 2 razr. šole in natanko pokazal, kakó se ima učna tvarina med posamezné ure razdeliti, da se v tem oziru novim učnim načertom popolnem zadostuje. Nazadnje še društvo sklene, da hoče 13. majnika, ako bo lepo vreme, izlet napraviti v slov. Bistrico (se ve, da brez vsega pompa) in so k tej zabavi tudi sosednja učit. društva povabljeni. Tisti gg. učitelji, ki pridejo iz mariborskega okraja, naj se okoli $\frac{1}{2}$ 9. ure zjutraj na tamošnjem kolodvoru zberó, oni pa, ki pridejo iz ormuškega in ptujskega okraja, združijo se na Pragerskem z nami. Za gg. učitelje iz celjskega okraja bo pa menda mešani vlak najpripravnější; morejo pa tudi poštni vlak rabití, ki pride okoli 8. ure pred p. na bistriško postajo.

Nadejamo se, da se bode veselice prav veliko učiteljev in znabiti tudi drugih šolskih prijateljev udeležilo. Ako bo pa ta dan slabo vreme, imelo bo učiteljsko društvo za okraj Maribor svojo sejo, za katero je na dnevnem redu med drugim zgorej omenjen govor g. dr. Elšnika. M.

Iz Gradca. (Učiteljska preskušnja v Gradcu 5. aprila t. l.) K tej učiteljski skušnji se je oglasilo 16 učiteljev in 3 učiteljice. 13 učiteljev za ljud. šole, 3 za meščanske, 2 učiteljici za ljudske, 1 za meščanske šole. Med 13tim učitelji dva nista prišla in eden je po pismeni skušnji odstopil. Skušnjo za ljud. šole je tedaj 10 učiteljev izverševalo, 9 Nemcev in eden — Slovenec, od tih 10 je 8 izšlo, 2 morata pohajljati.

Vprašanja pri pismeni skušnji za ljud. šola so bila:

1) Worauf ist beim Entwurfe eines Lectionsplanes Rücksicht zu nehmen?

2) Warum ist es nothwendig den Unterricht interessant zu machen, und wodurch kann dies geschehen?

Nemški jezik.

Über das Lesen von Büchern und Zeitungen. Ist dasselbe schädlich oder nützlich und wie kann und soll die Schule in dieser Hinsicht einwirken?

Računstvo in geometrija.

1. Ein Grazer Kaufmann erhält von seinem Commissioner in Triest Factura über 12 Säcke Reis, Bruto 2140 Kg., Tara $1\frac{1}{4}\%$, à 100 Kg. mit 53 fl. berechnet, die Spesen in Triest betragen 69.50 kr., die Sensarie ist mit $\frac{1}{2}\%$ und die Provision mit 2% berechnet. Die Factura ist zu berechnen und kaufmännisch zusammen zu stellen.

2. Jemand raucht seit 8 Jahren täglich 3 Zigaretten à 2 kr. Wie viel Geld würde er jetzt mehr besitzen, wenn er nicht geraucht hätte, und nach Verlauf eines jeden Jahres das an Zigaretten ersparte Geld in eine Sparkasse, welche mit 5% (u. z. ganzjährig mit Zinseszinsen) verzinset, angelegt hätte?

3) Eine trapezförmige Wiese ist 2 c. Kl. Aar und 85 Aar gross; die paral. Seiten stehen im Verhältnisse $5 : 3\frac{1}{2}$ und betragen zusammen 484 M; wie gross ist ihre Entfernung von einander?

4) In ein zylindrisches Gefäss von 0.7 M. Durchmesser, das zum Theil mit Wasser gefüllt ist, werden 8 Kugeln, jede von 12 cm. Durchm. geworfen; um wie viel steigt dadurch das Wasser in dem Gefässe?

Realije.

1. Es sind kurz die wichtigsten Ereignisse, welche sich unter Maria Theresia zugetragen, zu erzählen.

2. Wie entstehen die 4 Jahreszeiten?

3. Beschreibung des archimedischen Versuches.

Slovenščina.

V katerem oziru ljudski učitelj ložej deluje na kmetih, v katerem v mestih?

Iz ormuškega okraja. Ormuško učiteljsko društvo imelo je 1. aprila l. l. svoj redni shod. G. predsednik pozdravlja pričujoče in potem se zapisnik zadnje seje prebere in odobruje. Došli dopisi se prebero in rešijo. Prednaša g. Šijanec iz kemije in govori o kiselcu in zraka. G. Maks Robič, podučitelj od sv. Miklavža, se oglasi kot podporni ud k učiteljskemu društvu, sprejme se ga. G. Šijanec stavi predlog, opirajoč se na §. 10 društvenih pravil, da bi se na željo učit. soprog: Tereze Repič od Miklavža Marije Šijanec z Svetinj, in Ane Stuhec z Huma sprejele kot podporni udje v društvo, kar je bilo odobreno. G. Ravšl stavi predlog, naj bi eden izmed gg. učiteljev za telovadbo slovenske tehnične izraze pri kateri prihodnjih se društvo naznanil. Sprejme se. Želeti je, da bi se za naprej več govornikov oglasilo.

Štrenklj, tajnik.

(Več došlih dopisov ne moremo radi malega prostora v tej številki objaviti.)

Ured.

Slovstvo.

(„Mala fizika za narodne ali ljudske šole“) v pogovorih. Z navodom o mnogih, povsodi in brez priprav lahko izpeljivih poskusov. Spisal je dr. Evg. Netolička, profesor fiziki v Gradci, poslovenil Ivan Lapajne, nadučitelj v Ljutomeru. Cena 25 kr. Dobiva se pri založniku „Leykam Josefthal“ v Gradci. To je naslov najnovejšej knjižici, s katero bode brez dvombe ustrezno slovenskim učiteljem in

učencem. O vrednosti slovenske prestave ne more uredništvo „Slov. učitelja“ spregovoriti; zavoljo tega tu podajamo namesto kritike, katero drugim listom prepuščamo, kratek predgovor k tretjemu nemškemu natisu, ki se glasi:

„Ta knjižica, ki je v dveh letih uže v tretjem natisu na svitlo prišla, je bila večidel prijazno sprejeta. Slavno c. kr. deželno šolsko svetovalstvo za Štajersko jo je priporočila, šole po Avstrijskem in po drugih državah so jo vpeljale pri poduku in prestavilo se je to delce tudi na švedski jezik. Dobro vem, da nekateri strokovnjaki niso s tem zadovoljni, da v svojem prvem pogovoru s „sivo teorijo“ začenjam. Ta teorija pa ni tako „siva“, kakor je morebiti na prvi pogled videti. Slišal sem, da so mali dečki po prvih urah v podučevanju iz fizike doma prašali: „Oče, mi se v šoli učimo fizike, kaj je prav za prav to?“ Skušal sem torej na lahko umljivi način razložiti, s čim se prav ta nauk peča. Sicer je pa prosto vsakemu učitelju, ki ni mojih misli, da more kar z drugim pogovorom začeti.

Nadalje je tudi to res, da v knjigi navedeni učence nekaterokrat nepričakovano odgovarja, kar se v resnici morebiti ne zgodi, pa prosim, na to se ozirati, da sem učno gradivo baš v pogovorih zato sestaviti hotel, da knjižica ni preobširna, in da sem učitelju pripustil, da on še z drugimi vstavljenim prašanji učence naposled na take odgovore napeljuje.“

(Knjižico za poduk v petji v narodnih šolah je spisal g. Peter Weiss, učitelj v Celji in jo izročil „Glasbeni matici“*) v Ljubljani, da jo pregleda in izda. Število učnih knjig za naše slovenske šole se bode vendar po malem pomnoževalo.

(Kakor beremo v „P. Z.“) spisal je isti marljivi g. učitelj knjižico pod naslovom: „Gehör- und Stimmungen auf Grundlage der Ziffernschrift für Volksschulen“. Cena jej 12 kr., s pošto 14 kr.

Šolske novice in drobtine.

(Učiteljsko društvo za slovenski Štajer“). Vabilo k odborovi seji, ki bode 17. maja, na binškoštni pondeljek v Celji. Začetek ob 11. uri dopoldne. (Zborovališče se naznani po „Slovenskem narodu“ in pa posamezno gg. odbornikom.) Na dnevnem redu je: 1) Naznanila pervednika in blagajnika o delovanju in stanju društva in pogovor o nadaljnem društvenem delovanju. 2) Pogovor o pomanjkljivostih slovensko-štajerskega šolstva in o sredstvih za večje napredovanje njegovo. 3) Posvetovanje o bodočem občnem zboru. 4) Razni nasveti. K tej odborovi seji se ne vabijo samo gg. odborniki, kateri naj bi sicer prav za gotovo zbrati se izvolili, ampak tudi drugi udje našega društva naj bi se te važne seje s posvetovalnim glasom udeležiti izvolili.**)

V Ljutomeru 1. maja 1875.

Lapajne, predsednik.

(Iz deželnihi zborov.) Štajerski deželni zbor je zavergel prošnjo 18 učiteljskih društev za odpravljenje §. 12. v postavi od 13. oktobra. Nasproti temu pa je sklenil postaviti, po kateri naj bi $\frac{1}{2}$ % doneski od zapuščin ne tekli v pokojninsko blagajnico (katera je baje že precej velika), ampak v deželni šolski fond. Pri proračunu za narodne šole je bila precej živahna debata, katere se je mnogo poslancev udeleževalo, med temi tudi

*) Opozorujemo pri tej priliki tudi č. čitatelje „Slov. učitelja“ na „razpis daril“ „Glasbene matice“ za razno napeve in skladbe, o čemur se je po drugih časnikih več poročalo

Ured.

**) Udeležba utegne precej velika biti.

Ured.

slovenska dr. Sernee in dr. Vošnjak. Poslednji je posebno omenjal razmer slovensko-štajerskega šolstva ter govoril proti ponemčevanju šol. Sprejela se je o tej priliki resolucija, da naj deželni zbor za prihodno zborovanje predloži načrt postave o imenovanju učiteljev in da naj se vnovič vlada naprosi za ustanovitev učiteljišča na zgornjem Štajerskem. *) V kranjskem deželnem zboru se je predložila postava, po kateri naj bi učiteljice imele enake plače, kakor učitelji. V isterskem deželnem zboru se je posvetovalo o novi postavi o šolskem nadzorstvu.

(Naznanilo.) Šmarsko okrajno učiteljsko društvo ima prihodnji zbor 13. maja pri sv. Petru.

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Štajerskem: Učiteljska služba v Framu (3razr. š.) s 550 gld. in stan. Učiteljska služba v Brezuli (1razr. š.) s 550 gld. in stan. Nadučiteljska služba pri Mariji v Puščavi s 650 gld. in stan. (Vse v mariborskem okraji, prošnje do 15. maja na kr. š. svete.)

Na Kranjskem: Učiteljska služba v Robu (1raz. šola, kočevski okraj) s 400 gld. do 20. maja na kr. š. svet. Služba učiteljice na ljubljanski ženski vadnici s 1000 gld. do 15. maja na dež. š. svet. Več učiteljskih služeb v postojnskem okraji. —

Premembe v učiteljskem stanu po Slovenskem.

Na Kranjskem. G. Silvester Kette (iz Vrema), učitelj na Verhniki; g. Ivan Geiger (iz Verhnike) učitelj na Igu.

*) Iz štaj. dež. zbora utegnemo prihodnjič obširneje poročati. Ur.

 Tiste gg. letošnje naročnike, kateri nam še nič naročnine poslali niso, dovoljamo si uljudno prositi, da bi nam vsaj polletno naročnino v kratkem poslali izvolili.

Podučiteljska služba

1—3

se razpisuje na štirirazrednej narodnej šoli v Šmarji z dohodki 480, oziroma provizorično s 360 gld. Prositelji, kateri morajo biti zmožni slovenskega in nemškega jezika, imajo svoje dostojno dokumentirane prošnje po predstavljeni šolske gospodski najdalje do 25. maja t. l. vposlati krajnemu šolskemu svetu v Šmarji pri Jelšah (St. Marein bei Erlachstein.)

Okrajni šolski svet v Šmarji

23. aprila 1875. Predsednik: **Haas** l. r.

Učiteljska služba

2—2

izpraznena v Cezanjevcih se razpisuje s plačo 550 gld. in prostim stanovanjem. Prosilci, kateri imajo slovenskega in nemškega jezika zmožni biti, naj se oglasijo po službeni poti do 25. aprila t. l. pri krajnem šolskem svetu v Cezanjevcih. —

Okrajni šolski svet v Ljutomeru

dnè 3. aprila 1875.

Predsednik: **Premenstein.**

Lastništvo „Učiteljsko društvo za slov. Štajer.“

Za uredništvo odgovoren Dr. Lorenc. — J. M. Pajk-ova tiskarna v Mariboru.